

Nemzet

244

708

Az ősi Peru művészete

Kiállítás a Kultúrkapcsolatok Intézetében

Ha Peru vagy, ami ezzel — kulturális és művészi szempontból vizsgálva — az adott korokban nagyjából egyet jelent, Dél-Amerika művészetéről Európában szó esik, száz ember közül kilencvenkilenc az inkább birodalmára és kultúrájára gondol. Kolombusz Kristóf és hódító követőinek kora mintha sűrű ködfátyollal borította volna be — az őket közvetlenül megelőző idők kivételével — e hatalmas földrész népeinek szellemét, életét és művészetét.

Minden nyom, minden tárgy, minden adalék felfedezészámba megy tehát, ami — sajnos, manapság és inkább a jószerepcsétől, mint egységes koncepciótól vezérelve — hozzánk eljut, hogy erről a távoli világról tudósítson bennünket. Pedig volna mit tanulnunk, volna mit megjegyeznünk magunknak róla, hiszen nem vindikálhatjuk magunknak a jogot, hogy a művészettörténet fogalmát csak az európai, illetve a hozzá többé-kevésbé kapcsolódó közel-keleti kultúrák történetével azonosítsuk.

Most végre olyan tárlat nyílt a kultúrkapcsolatok intézetében, amely némiképp pótolva az eddigi feledékenységet, ezeket az „erőszakos halállal véget ért”, s számunkra alig-alig ismeretes kultúrákat, ha nem is megismerteti, de legalább közelebb hozza hozzánk: Baldomero Pestana fotóművész Peru prekolumbián művészetéből ízelítőt adó textília- és kerámia-gyűjteménye.

Peru ősi művészetének a kiállításon jelzett története az időszámításunk körüli századokban kezdődik, a klasszikus korszak Mochica kultúrájának nevezett periódusával. Ezt azonban nyilvánvalóan hosszú fejlődés előzte meg; a művek — közöttük a híres „portrévázák” magas szintű és nagy hatású realista formavilága — kiforrott világképet, magas színvonalú technikai felkészültséget mutatnak. A tárlaton egy összefont lábakkal, törökülésben kupor-

gó férfi „vázaszobra”, egy madárfigurájú edény, és néhány változatos fül- és szájképzésű víztartó korsó képviseli ezt a népet és művészetét.

Vázák képviselik a Nazca kultúra és a Recuay kultúra művészetét is. Az előbbiekből néhány polárszerűen formált vázát, illetve két kiöntőcsővel ellátott gömbölyű hasú edénykét, valamint talakat; a másikból fehér, vörös és fekete színekkel alakított, figurális és stílizált elemekkel díszített, edényeket — közöttük egy kulcsszerű vázát és egy háromlábú talpas edénykét — láthatunk a bemutatón.

A földműveléssel foglalkozó Chimu nép művészete későbbi kort, s helyi kultúrát képvisel, és sokan a Mochica kultúra visszhangját vélik felismerni stílusában, ember- és állatformájú edényeinek változatos variációiban; amelyek közül egy emberalakú kis fülesedényt, egy lajhárformájú fülesedényt, valamint egy madárformájú és egy gömb alakú edénykét sorakoztattak fel a kiállítás rendezői.

Az inka birodalom, amely számunkra eddig jószerével az ősi Dél-Amerika kultúrájával szinonim fogalmat jelentett, csak az utolsó periódus Peru prekolumbián történelmében. Építészete talán a legjelentősebb a földrészen, tárgyi kultúrája azonban változatosságban jócskán elmarad az előző földművesnépeké mellett; az agyagedények egyszerű formájúak s geometrikus díszítésük a megelőzőkkel összevetve már-már szegényesnek tűnik.

Illúzió lenne persze, ha e bemutató információit valami teljesen nevezhető tudással tévesztenénk össze, hiszen ez a néhány tárgy, amelyet a kiállításon megismerhetünk, legfőleg elmagasztal, s megmutatja, minek a megismerésével — és megismertetésével — vagyunk Dél-Amerika népeivel egymásnak kölcsönösen adósai.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: H G

Cím: Az ősi Peru művészet

Forrás: Németország

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tárgy: 708

Hely: Kultúrkapcsolatok Int.

Idő: "1970"

Személy

Helyszám

1970. 7. 28.

Magyar Művészet

Az ősi Peru művészet

Német

H G